

Lietuvai pasitikėk savimi ir savo tautiečiais, o gyvenimas tau išpopsis. Visus žygius paremk kilniu žmoniškumu.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

LIII. METAI. 204 (793) N. Telephone: Evergreen 7-7840

BROOKLYN, NEW YORK, ANTRADIENIS, 1939 M., RUG SEJO-SEPTEMBER 5 D.

KAINA 3 CENTAI

New York Public Library
470 Fifth Ave.

Kiekvienas geros valios lietuvis privalo dirbti tautinius darbus. Svarbiausias lietuvių palaikymo darbas—platinimas mūsų spaudos.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
- 6 1939

ŠIANDIEN

Karas jau vyksta Hitlerio įpėdiniai Kę Stalinas remia Rusų misija Berlyne
J. KROŽE

Nors Anglija ir Prancūzija dar Vokietijai karo nepaskelbė, karas vyksta. Rugs. 1 dieną Vokietijos kariuomenė peržengė Lenkijos sieną, o jos lėktuvai bombardavo Lenkijos miestus. Chamberlainas pareikalavo Vokietijos atsaukti savo kariuomenę iš Lenkijos teritorijos ir pradėti derybas, jeigu nori išvengti pasaulinio karo. Hitleris atsakė, kad jis neatšauks Chamberlaino reikalavimo, tačiau jis kariuomenės iš Lenkijos iki šiol neatšaukė. Žmonės mano, kad Hitleris sustos, pasiekęs senųjų Vokietijos Lenkijos sienų.

Italijos, Anglijos, Vokietijos, Prancūzijos ir kai kurių kitų valstybių diplomatai dar bando išgelbėti Europą iš karo, tačiau viskas jau rodo, kad šiandien ar ryt Anglija ir Prancūzija išeis į karą prieš Vokietiją. Kartą valstybės jau paskelbė visuotinę mobilizaciją, sunku jas nuo karo besulaikyti.

Iš paties Hitlerio kalbos tono ir turinio matyti, kad jis pasiryžęs kariauti — laimėti, ar žūti. Jis net nurodė savo vietininkus: Goeringą ir Hessa, kurie užimtą jo vietą, jeigu jis žūtų. Vokietijos kariuomenės vadovybė, įsakydama savo kariuomenės žygiuoti pirmyn, pareiškė: „Eikite su Dievu pirmyn, žukite ar laimėkite!“ Tame sakinyje jau matyti visas vokiečių pasiryžimas: kariauti, nežiūrint kuo karas baigtųsi.

„Laisvė“ liepia savo skaitytojams atsiminti šiuos Rusijos diktatoriaus Stalino žodžius, pasakytus SSSR Komunistų partijos kongrese: „Mes remiame tautas, kurios yra agresyvių aukomis ir kovojame už jų nepriklausomybę“. Vadinasi, Rusija remia Vokietiją dėl to, kad Lenkija grąšina Vokietijos nepriklausomybei?..

Toliau „Laisvė“ sako, kad nereik nei aiškinti, Sovietai remia kiekvieną tautą, kurią agresoriai užpuola ir kuri bandys gintis. Iš to „Laisvės“ pareiškimo atrodo, kad Rusija dabar turėtų Lenkiją ginti, nes ją užpuolė Vokietija. Pažiūrėsim, ar „Laisvės“ pranašystė išsipildys.

Mums atrodo, kad vakarykščio Vokietijos žygio prieš Lenkiją kaltininkė yra Rusija, nes jeigu Sovietai nebūtų sudarę nepuolimo sutarties su Vokietija, tai Hitleris nebūtų drįsęs pulti Lenkijos. Be to, Amerikoje ir Europoje turbūt nebeįreikalo eina gandai, kad Stalinas ir Hitleris nori pasidalinti Lenkiją ir kitas po pasaulinio karo įsikūrusias nepriklausomas valstybes.

Dar vienas reikšmingas nenoromis atkreipia dėmesį į faktą, kad prieš keletą dienų Rusija atidėjo Vokietijos Rusijos nepuolimo sutarties ratifikaciją, bet prieš pora dienų Maskva ir Berlynas beveik tuo pačiu laiku tą sutartį ratifikavo ir į Berlyną tuojau atvyks Rusijos karinė misija. Visa tai rodo, kad mūsų komunistai Amerikoje nemato ar nenori matyti

Lietuvai tiesioginis pavojus negresia

VOKIETIJA PASIRUOŠUSI KARIAUTI SU ANGLIJA DEŠIMTS METŲ

CHAMBERLAINAS GAVO HITLERIO ATSAKYMĄ

LONDON, Anglija. — Anglijos Ministras Pirmininkas Chamberlainas gavo Hitlerio atsakymą Anglijai ir Prancūzijai į jų pasiūstą ultimatumą.

TRYS VOKIEČIŲ ARMIJOS VERŽIASI Į LENKIJĄ

VARSUVA, Lenkija. — Iš Rytų Prūsijos, Vokietijos ir Slovakijos į Lenkiją dabar veržiasi trys vokiečių armijos. Iš vokiškų šaltinių praneša, kad visos trys armijos žygiuoja į Lenkijos gilumą, o iš lenkų šaltinių praneša, kad lenkų kariuomenė daugelyje vietų vokiečių sulaukė ir net priverė trauktis. Ties Danzigu lenkai paėmė vokiečių šarvuotą traukinį. Iki šiol lenkai jau nušovė daugiau kaip 20 vokiečių karo lėktuvų. Vokiečiai giriasi, kad jų bombonešiai sunaikino visus lenkų aerodromus ir daugelį lėktuvų.

PARYŽIJE SUIMINEJA KOMUNISTUS

PARIS, Prancūzija. — Prancūzijoje vėliausiu laiku komunistai pradėjo dainuoti atsisaukimus ragindami prancūzus nekariauti. Dėlto Prancūzijos valdžios organai pradėjo suimti visus komunistus.

KLAIPĖDOJ PRADĖJO IMTI NAUJOKUS

KLAIPĖDA. — Rugpjūčio 16 d. Klaipėdoje prasidėjo naujų imimas į Vokietijos kariuomenę. Imami vyrai, gimę nuo 1906 iki 1920 metų imtinai. Į vokiečių kariuomenę imami ir visi tie, kurie jau yra atitarnavę Lietuvos kariuomenėje. Pažymėtina, kad dabar imami ir kariuomenės ir tokie klaipėdiečiai, kurie Lietuvos kariuomenėje nebuvo paimti dėl menkos sveikatos, fizinio trūkumo ir kt.

GYVENTOJŲ PRIEUGLIS LIETUVOJE

KAUNAS. — Centrinio Statistikos Biuro duomenimis, natūralinis gyventojų judėjimas Lietuvoje 1939 m. sausio—birželio mėn. buvo toks: 1939 m. birželio mėn. visoje valstybėje buvo 1,189 jungtuvės, gimė — 4,396 kūdikiai, mirė 2,237 asmenys ir priaugo 2,159 asm. Iš viso per 1939 m. pirmus 6 mėnesius buvo 10,638 jungtuvės, gimė 28,753 kūdikiai, mirė 18,445 asm. ir priaugo 10,308 asm.

ti fakto, kad Rusija šiame konflikte suvaidins didžiausio karo kaltininko vaidmenį.

Įdomu ką Rusijos karinė misija šiuo laiku gali veikti ir apie ką kalbėti Berlyne. Iš uždarų durų kažin kas švąžda, kad jeigu anglai ir prancūzai išėitų į karą prieš Vokietiją, tai rusai gali eiti į pagalbą Vokietijai. Jeigu taip įvyktų, mes visai nesistebėtume.

BERLIN, Vokietija. — Nors Vokietijos Kancleris Hitleris dar neatsakė į Anglijos ultimatumą, Vokietijos spauda skelbia įvairius grasinimus anglų ir prancūzų adresu, banddama tų kraštų gyventojus gązdinti. Kai kurie vokiečių laikraščiai sako, kad Vokietija pasiruošusi 10 metų karui su Anglija ir Prancūzija. Nurodoma, kad šiuo metu Vokietija yra taip pasiruošusi karinei, kad ji gali ilgai ir smarkiai kariauti. Taip pat nurodoma, kad vokiečių maisto atsarga yra labai didelė.

PASKYRE PENSIJAS DVIEM KLAIPĖDIŠKIAM

KAUNAS. — Šiomis dienomis Lietuvos valdžia paskyrė keliems klaipėdiškiams metines pensijas. Tarp gavusių pensijas yra Jonas Vanagaitis ir Jurgis Lėbartas. Kiek anksčiau buvo paskirta pensija Klaipėdos krašto patrijarchui Martynui Jankui. Visi jie dabar gyvena Lietuvoje.

LIETUVOS EKSPORTAS

KAUNAS. — Liepos mėn. eksportas siekė 17,2 mil. lt., o importas 17,4 mil. lt. Tuo būdu prekybos balansas jau antrą mėnuo išlaiko lygsvarą. Per š. m. septynis mėn. išvežimas pasiekė 124,4 mil. lt., o įvežimas 110 mil. lt. ir balansas aktyvas 14,4 mil. lt. 1938 m. pirmųjų septynių mėn. reiktyvūs skaitmenys buvo 137,5 mil. lt., 128,5 mil. lt. ir 9 mil. lt.

Rytprūsiose nori apgyvendinti dar du milijonus žmonių

KLAIPĖDA. — Rytprusių ir Klaipėdos krašto gauleiteris Erich Koch paskelbė straipsnį žurnale „Wille und Macht“ (Valia ir jėga), kuriame rašo, kad artimiausiu laiku reikės kolonizuoti Vokietijos rytų šiaurės pasienį — Rytprūsiose nemažiau 2 milijonų žmonių iš Reicho gilumos.

Tempimo momentu. — Anglijos Užsienių Reikalų Ministras Viscount Halifax, ant kurių pečių, šiais neramumų laikais guli didelė atsakomybė.

VISA EUROPA ĮTEMPTAI LAUKIA KĄ DARYS DIDŽIOSIOS VALSTYBĖS

ANGLŲ KARO LAIVAS SEKA VOKIEČIŲ „BREMENĄ“

LONDON, Anglija. — Anglijos ir Prancūzijos vyriausybės pasiuntė Hitleriui ultimatumą, kuriame reikalauja tuojau atitraukti vokiečių kariuomenę iš Lenkijos teritorijos ir sulaukti karines operacijas prieš lenkus. Londone ir Paryžiuje manoma, kad Hitleris Anglijos reikalavimą atsisakys išpildyti ir abi valstybės turės paskelbti karą. Pereitą šeštadienį Anglijos ir Prancūzijos Parlamenta turėjo svarstyti karo paskelbimo Vokietijai reikalą.

STATO MODERNISKA VIEŠBUTI

ŠIAULIAI. — Šiaulių miesto savivaldybė pradėjo reprezentacinio viešbučio statybą. Naujasis viešbutis bus didžiausias Lietuvoje ir užims veikią kvartalo pusę iš Pagyžių (tarp Višinskio ir Dariaus-Girėno gatvių). Visi viešbučio įrengimai bus padaryti pagal paskutinius technikos reikalavimus. Be keliasdešimt kambarių svečiams, taip pat bus alaus baras, restoranas ir kt.

Lietuva pašaukė atsarginius kariuomenės rudens manevrams

KAUNAS, rugp. 31 d. — Ministras Pirmininkas Černius pareiškė spaudai, kad šiuo metu Lietuvai negresia tiesioginis pavojus, tačiau mūsų ginkluotos pajėgos gins Lietuvos teritoriją nuo kiekvieno pasikėsimo.

KAUNAS, rugp. 31 d. — Lietuva pašaukė dalimis atsarginius karius rudens pratimams.

PREZIDENTAS GRĮŽO IŠ ATOSTOGŲ

KAUNAS, rugp. 31 d. — Valstybės Prezidentas Antanas Smetona ir Užsienių Reikalų Ministras Juozas Urbšys grįžo iš atostogų.

KRĀSTAS RAMUS

KAUNAS, rugp. 31 d. — Kraštas ramus ir pasiryžęs ginti nepriklausomybę, jei kas į ją kėsintųsi

ISTEIGTAS LIETUVOS GEN. KONSULAS VILNIUJE

KAUNAS, rugp. 31 d. — Ligšiolinis Lietuvos Pasiuntinys Varšuvoje Patarėjas dr. Antanas Trimakas paskirtas Lietuvos Generaliniu Konsulu Vilniuje.

SPECIALUS VERSLO NUMERIS AMER. LIETUVIAMS

KAUNAS, rugp. 31 d. — Lietuvos Dienos proga Pasaulinėje Parodoje Lietuvos verslininkai išleido specialų Verslo numerį broliams amerikiečiams, kuriame rašo Respublikos Prezidentas Smetona, Kariuomenės Vadas Generolas Raštikis ir Finansų Ministras Generolas Sutkus. Šis numeris Ameriką turi pasiekti prieš pat Lietuvos Dieną.

TAUTŲ SAJUNGOS ATSTOVAS PERSIKELĖ IŠ DANZIGO Į KAUNĄ

KAUNAS, rugs. 2 d. — Automobilu per Rytų Prūsiją iš Danzigo į Kauną atvyko Tautų Sąjungos atstovas Danzigoj Burckhardt. Jis kurį laiką gyvens Lietuvoje, o vėliau vyks į Angliją.

ATSTOVYBĖ PERKELTA Į LIETUVOS BRASTĄ

LONDON, rugs. 2 d. — Lietuvos Atstovybė Varšuvoje, kaip praneša iš Anglijos šaltinių, šiomis dienomis buvo perkelta iš Varšuvos į Lietuvos Brastą.

LIETUVA RENGIA DIDELĮ KRĀSTO INDUSTRIALIZACIJOS PLANĄ

KAUNAS. — Tautos ūkio taryba ir krašto statybos komitetas dabar atostogauja ir pradės posėdžiauti tik rugsėjo mėn. Tačiau nežiūrint į tai, dabar aptariama eilė pirmųjų ūkiškų reikalų. Pirmoje eilėje dabar vyksta pasitarimai dėl šių metų derliaus realizavimo ir kt. Speciali komisija dabar rengia Lietuvos industrializacijos planą. Komisija valdininkų atlyginimui pakeisti posėdžiauja po kelis kartus į savaitę. Lietuvos Banke dažnai įvyksta svarbūs pasitarimai krašto finansų politikos ir bendrais ūkiškais klausimais. Lietuvos Banko valdybos nariai pilname sąstate dirba, niekas neatostogauja. Po ligos jau grįžo į banką ir direktorius dr. Zaunius. Prekybos santykiams su užsieniais tirti komisija ir U. R. Ministerijos ekonominis departamentas ruošia medžiagą.

Nustatys butų kainas

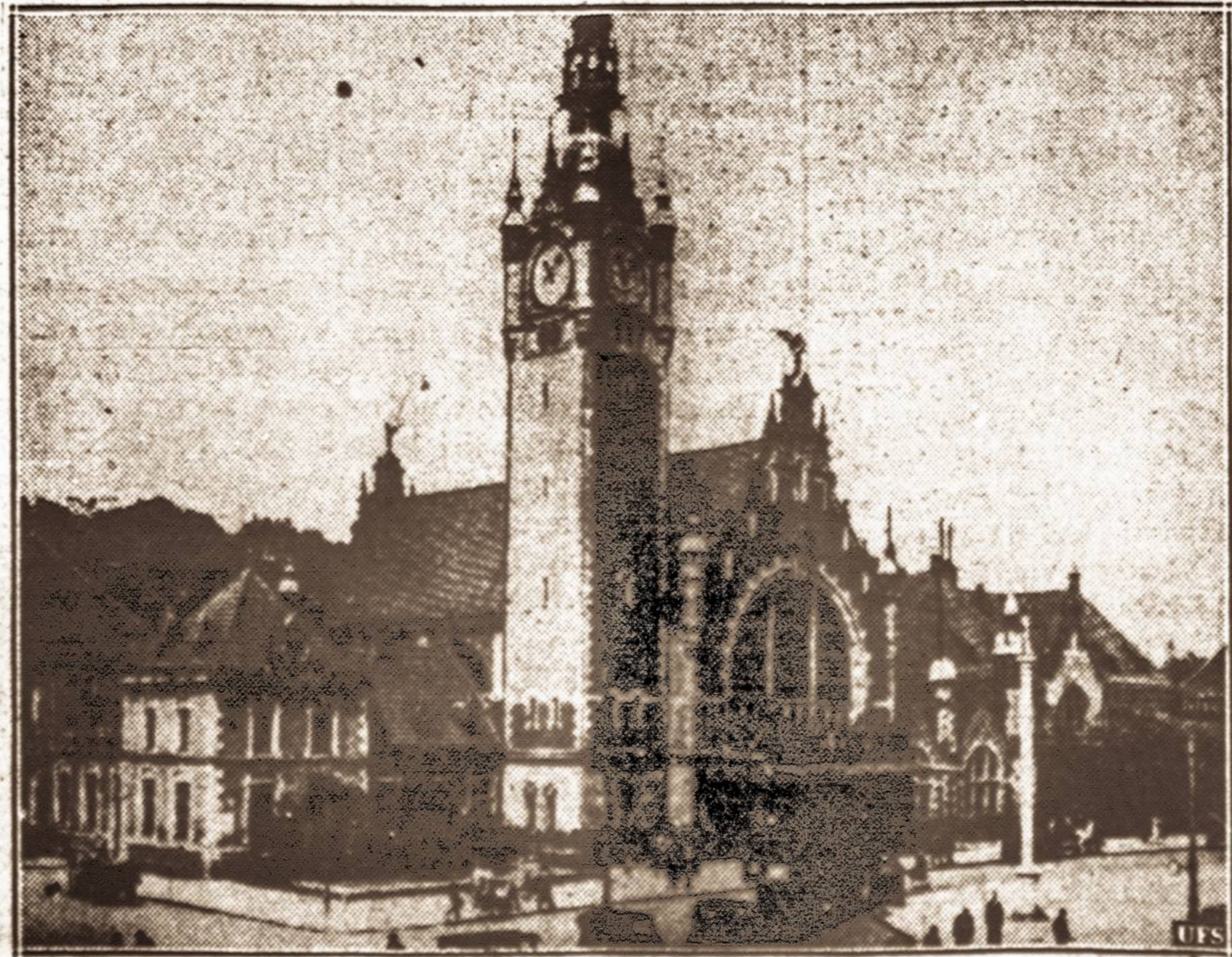
KAUNAS. — Kainų tvarkytojo įstaigoje dabar rengiamas įsakymo projektas, kuriuo bus normuojamos butų, kambarių ir pensijonų kainos kurortuose. Kadangi sezonas jau baigiasi, įsakymas įsigalios tik nuo 1940 metų ir kitamet bus užkirstas kelias lupikavimui kurortuose.

ISVEŽE 81 MILIJONĄ KIAUŠINIŲ

KAUNAS. — Šiemet išvežta užsienius jau daugiau kaip 81 mil. kiaušinių. Lyginant su praėjusiais metais, šiemet jau išvežta 7 mil. kiaušinių daugiau kaip pernai. Per savaitę dar išvežama po 2 mil. kiaušinių.

STATYS ETERNITO FABRIKĄ

KAUNAS. — Prieš kurį laiką įsisteigusi akc. „Molio“ bendrovė ruošiasi šiemet pastatyti eternito fabriką. Pažymėtina, kad fabrike gaminamos eternito stogams dengti plytelės yra žymiai lengvesnės ir patvaresnės už čerpes. Fabrikas kainuos per 700,000 lt.

Danzigas. — Danzigo geležinkelio stotis, kurią pirmi ausia vokiečiai užėmė.

TĖVYNĖ LIETUVOS ŠMEIŽIKŲ TALKININĖ

Tėvynės birželio 30 d. laidoje tilpo kokio tai blaivybininko rašinys, kuriame apkaltinama Lietuvos valdžia už nuodijimą Lietuvos žmonių alkoholiu. Matydamas tokį šlykštų ir be pamato kaltinimą Lietuvos valdžiai, parašiau rašinėly to metams neteisybės pataisymui. Tėvynės redaktorius pranešė laišku, kad rašinėlis mano parašytas vietoje ir kad pasirašusio "Blaivybininku" rašinėly dėjęs Tėvynėn tik dėl to, kad esąs senas žmogus ir darbuotojas dar nuo caro laikų. Bet mano rašinį, kiek turėsiąs taisyti, išbraukti tokius žodžius kaip "blaivybininkas raudona nosimi" ir pataisę prisiųs man rašinį peržiūrėjimui. Bet deja, prabėgo du mėnesiai kaip p. Jurgelionis mano rašinėly "taiso", iš ko matosi, kad jis jį "nutaisys į gurba". Iš to taipgi matosi, kad kaip tas blaivybininkas, taip ir p. Jurgelionis turi tikslo Lietuvos valdžią šmeižti. Mano rašinėlis buvo antrašte Fanatiškas Blaivybininkas sekančio turinio:

Tėvynės 26 numery tilpo straipsnis antrašte "Iš girtuokliavimo pelkės", po kuriuo pasirašo blaivybininkas, o kadangi žmogus kalbėdamas apie tokį kilnų dalyką, kaip blaivybė, bijo pasisakyti kas jis yra, tai reikia manyti, kad tas blaivybininkas "raudona nosimi". Nežiūrint, kad toks blaivybininkas rašo apie blaivybę, bet jis jos neapraktikuoja. Blaivybė jis panaudoja kaip priemonę apkaltinti Lietuvos valdžią, visai negalvodamas ar yra pamatas kaltinti valdžią ir ar yra galimybė Lietuvoje įvykinti blaivybę. Pagaliau ar yra tokia vieta moderniška pasauly, kur blaivybė įvykinta? Kad alkoholis yra kenksmingas žmogaus sveikatai, aš manau, kad medikas pasisakė įtikinti civilizuotus žmones, bet niekas dar nesuradė tokios priemonės pasauly, kuri žmones sulaukytų nuo gėrimo. Šią žmogaus silpnę gana gražiai apibūdino p. Jurgelionis kalbėdamas apie tabaką ir rūkymą.

Pasaulyje buvo daryta bandymų alkoholinius gėrimus panaikinti, kaip Anglijoje, Suomijoje ir Amerikoje, kur blaivybė buvo įvesta net su didžiulius valstybių balsuotojų pritarimu. Bet ir čia jos nebūvo ir nebėra. O jei blaivybės niekur nėra, tai tur būt jos negalima įvykinti. Todėl tik belieka klausimas, kaip alkoholinius gėrimus tvarkyti ir prižiūrėti, kad jie kiek galint mažiau žalot žmonėms darytų. Tas daroma kitur, tas daroma ir Lietuvoje, kaip buvusius valdžius, taip šios valdžios. Bet Blaivybininkas apkaltina Lietuvos valdžią, kam neuždraudžia degtinės pardavinėjimą. O jei Lietuvos valdžia imtų ir uždraustų degtinę pardavinėti, tai toks "blaivybininkas" dar labiau rektų ir sakyti, kad Lietuvos valdžia uždėjo žmonėms diktatūrą ir neleidžia jiems net gerti to, ko jie nori. Partiniam fanatikui viskas galima: jei valdžia nepatinka, apšaukė degtindariu ir žmonių nuodintoju, ir atliktas kriukis. Skaitytojui, kuris laikraštį tyje tik žodžius skaito, gali pasirodyti, kad aš šiuomai noriu Lietuvos valdžią apginti. Bet tikrenybėje aš visai tokios minties neturiu ir ne mano pareiga tai daryti. Lietuva, kaip nepriklausoma valstybė, turi Amerikoje savo atstovybę, konsulatą, kurių pareiga

valdžią apginti. Aš kaip individas tą darau iš meilės ir susirūpinimo, kad jau po 20 Lietuvos nepriklausomo gyvenimo metų dar yra tokių nesusiipratusių ir mesamoningų lietuvių ir dar labiau gailla, kad dar tokių nesusiipratusių lietuvių randasi tarpe tų kuriems tenka būti vadais, pavyzdžiui vokiškų karvių patronas, kuriam išrodo, kad net vokiška karvė už lietuvius yra galingesnė ir protingesnė, kartu ir už jį patį. Aš nesisiipratusiu vokiečių filozofų Niche's priemonių ir nebandysiu įkalbėti, kad lietuviai tai tikri dievo žmonės, kurie gali ir kuriems lemta ant žemės gyventi ir pasaulį valdyti, bet aš drįstu pasakyti, kad lietuviai taip pat geri žmonės kaip vokiečiai, anglai ar žydai. Jie turi savo praeitį, turi išlaikę vieną seniausių ir gražiausių kalbų, turi literatūrą ir literatus, turi meną, turi savo nepriklausomą valstybę ir turi didelį pasiryžimą žengti į ateitį, ir kaip tokie, turi teisę žemėje, ypatinčiai Lietuvos žemėje, gyventi. Tokios teisės sąmoningieji lietuviai kaip savanoriai ir šauliai prieš dvidešimt metų iš pasaulio valdonų pareikalavo, ją gerbia ir gina, statydami obalsį "laisvės ragavę, jungo nevilksime", tie obalsiai ir lietuvių senasis didingumas vienybė ir senoji drausmė atgyja ir auga lietuvių tarpe, gyvenant trečią dešimtį Lietuvos

ISTORINĖ PASAULIO LIETUVIŲ SUSIPAŽINIMO DIENA RUGSĖJO MĖN. 9 D.

Desimtis tūkstančių lietuvių iš visų paskirų plačiosios Amerikos kolonijų ir net Lietuvos bei kitų užsienio valstybių masiniai lietuviai ruošiasi atvykti į Lietuvos Dieną Pasaulinėje Parodoje, rugsėjo 10 d. Išvakarėse Lietuvių Dienos, t. y. rugsėjo 9 d. įvyksta milžiniškai istorinė Pasaulio Lietuvių Susipažinimo Diena. Toji masiniai plati ir svarbi Amerikos lietuviams ir visiems svečiams atvykusiems į Lietuvos Dieną išvakarių pramoga rengiama iniciatyva VIENYBĖS dienraščio ir A.L.T.J. Sąjungos prisidedant kelioms Brooklyno tautinėms organizacijoms.

Šios didingos Pasaulio Lietuvių Susipažinimo Dienos rengimo komitetas ir susidariusios komisijos smarkiai dirba didžiulės istorinės pramogos pasekmei ir tinkamai atvykusių svečių sutikimui ir priėmimui. Pramoga-piknikas įvyksta Dexter parke, 74-11 Jamaica Ave., Woodhaven miesto dalyje. Atvykusieji svečiai bus sutikti, tinkamai priimti, pavaišinti. Pramogoje bus įdomi programa, kurioje dalyvaus keletas chorų, prakalbos. Toliau seks pasilinksminimo dalis su šokiais, muzika ir vaišėmis. Griežtų visų mėgstamas ir plačiai žinomas padidintas Nakties Pelėdų modernus orkestras iš keliolikos muzikantų. Pramogos oficiali pradžia skaitoma 1 val. po pietų.

Plačiosios Amerikos visų kolonijų lietuviai maloniai kviečiami kuo skaitlingiausiai dalyvauti šioje istorinėje Pasaulio Lietuvių Susipažinimo Dienos pramogoje. Vykstantieji masiniai ekskursijomis, didesnėmis ar mažesnėmis grupėmis, būreliais ar pavieniai, prašomi atvykti į New Yorką vieną dieną anksčiau ir dalyvauti šioje pramogoje. Kadangi ta proga Brooklyne ir New Yorke yra rengiami įvairių organizacijų suvažiavimai ir konferencijos, tad daugumas lietuvių atvyks jau keletą dienų prieš Organizacijų seimų datos ir

nepriklausomybės metų gyvenimo ir mažiausiai susipratę lietuviai komunistai Amerikoje, jau suprato, kad Lietuvai reikalinga nepriklausomybė ir laisvė. Klaidėdamos užgrobito momentu jų vadas L. Prūseika pareiškė kad, kas Lietuvos laisvės negina, tas laisvės nevertas.

Pas lietuvius per krikščionybę ir vergiją atėjus svetima ir vergavimo dvasia baigias išgyvendinti. Kad tą paskubinus reikia prie lietuvių reikalų vadovybės kvieisti jaunus žmones, nes pas senuosius lietuvius daugiau yra svetimybų ir jie klaido sveikai lietuviškai idėjai vystytis.

F. Motuzas

Southampton, Anglijoje amerikiečiai grūdžiasi į laivus, grįžti į Ameriką.

ISPANIJOS VIDAUS GYVENIMO PADĖTIS YRA GAŅA SUNKI

Šiuo metu užsienių spauda gyvai domisi Ispanijos klausimu. Esą, tikras daiktas, kad gen. Francui būvę daug lengviau kariauti, nei dabar suardyta kraštą atstatyti ir vystyti.

Nesą galima užmiršti, kad daugiau kaip dvejus metus trukęs politinis karas yra išnaikinęs daug derlingų Ispanijos provincijų, kurių vietoje belikę tik griuvėsiai, vargas ir skurdas. Gen. Francas dar iki šiol nesą galutinai apsisprendęs dėl naujosios Ispanijos santvarkos, nes esą pasireiškę įvairių srovių ir pageidavimų, kuriuos visus reikia suderinti ir į juos atsižvelgti. Daug tokių jėgų, kurios pilietinio karo metu tarnavo gen. Francui, dabar esančios pasidariusios jam priešingos. Pav., monarchistų sluoksniuose jaučiamas didelis aktyvumas, dėl ko esą galima spręsti, kad jau artimiausioje ateityje Ispanijoje galinti būti grąžinta monarchija.

Sprendžiant iš paskutinių dienų reiškinų, esą galima manyti, kad Ispanija pradeda griežčiau linkti į Romos-Berlyno ašį. Ypačiai tai esą pastebima karinėje srityje. Štai italų laivyno manevruose dalyvavo italų, vokiečių ir ispanų generalinių štabų atsto-

vai. Tai buvo savotiškas tų valstybių generalinių štabų karininkų susirinkimas ir pasitarimas.

Ryšium su tuo per senesniai įvykusius italų laivyno manevrus esą pasiektas susitarimas ašies valstybių ir ispanų karinei sutarčiai sudaryti.

Šiaip gi Ispanija turi daug savų rūpesčių. Dar dabar Prancūzijoje tebėra apie 150 — 170 tūkst. pabėgėlių, kuriuos pagaliau reikės kada nors grąžinti atgal. Dabar kas savaitę į Ispaniją iš Prancūzijos esą išvežama maždaug po 4,000 pabėgėlių. Prancūzų spauda rašo, kad apie 20,000 pabėgėlių esą pareiškę norą rasti darbo Prancūzijoje ir jie šiuo tarpu į Ispaniją nebeenorį grįžti. Šie pabėgėliai bus panaudoti Prancūzijos sustiprinimams daryti. Kitas Ispanijos rūpestis yra iškelti pilietinio karo metu paskandintus garlaivius, nes Ispanijai šiuo metu laivų labai trūksta. Tai bus didelis ir brangus darbas, nes tokių laivų per pilietinį karą iš viso Ispanija neteko 130. Be to per pilietinį karą nuskandinta ir sugadinta daugiau kaip 200 anglų ir prancūzų laivų, Anglija neteko 27 laivų, 168 jos laivai sugadinti, Prancūzija gi prarado 62 laivus.

TAUTINIŲ IR KITŲ ORGANIZACIJŲ SUVAŽIAVIMAI

Lietuvių Dienos Pasaulinėje Parodoje proga šaukiami įvairių Amerikos lietuvių organizacijų suvažiavimai. Be abejonės visų organizacijų pareigūnai ir veikėjai jaučia savo pareigą šiuose suvažiavimuose dalyvauti ir skaitlingai dalyvauti. Ypatnigai visų tautinių organizacijų veikėjai raginami skaitlingai dalyvauti savų organizacijų suvažiavimuose-konferencijose.

Išsiol mums žinomų tautinių ir kitų visuomeninių organizacijų suvažiavimai įvyks sekančiais:

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINIO JAUNIMO SĄJUNGOS suvažiavimas įvyks šeštadienį, rugsėjo 9 d., Dexter Parko salėje, 74-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. (Brooklyno dalis). Prasidės 1-mą val. po piet.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS konferencija įvyks šeštadienį, rugsėjo 9 d., A. Povilansko salėje, 158 Grand St., Brooklyn, N. Y. Prasidės 10 val. ryte.

AMERIKOS LIETUVIŲ LEGIJONO seimas įvyks šeštadienį, rugsėjo 9 d., Dexter Parko salėje, 74-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. Prasidės 10 val. ryte.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS TARYBOS konferencija įvyks sekmadienį, rugsėjo 10 d., Hotel New Yorker, kertė 34th St. ir 8th Ave., New York City. Prasidės 9 val. ryte.

AMERIKOS LIETUVIŲ EKONOMINIO CENTRO konferencija įvyks pirmadienį, rugsėjo 11 d., Susivienijimo Salėje, 197 Grand St., Brooklyn, N. Y. Prasidės 11 val. ryte.

AMERIKOS LIETUVIŲ AERO KLUBŲ konferencija įvyks trečiadienį, rugsėjo 13 d., Susivienijimo Salėje, 197 Grand St., Brooklyn, N. Y. Prasidės 8 val. vakare.

— Per paskutinius 10 metų iš Jungt. Amerikos Valstybių į Lietuvą atvažiavo 16,000 žmonių.

— Prie Kupiškio, garsiajame Šepetos durpyne, "Pieno-centras" rengiasi pastatyti kraiko fabriką, kuris kasmet pagaminsias iki 10,000 tonų durpių kraiko.

'EI PASAULI, MES BE VILNIAUS NENURIMSIM'

Šiais žodžiais prasideda Vilniaus vadavimo himnas. Jo reikšmės mums aiškintis jau nereikia — visiems žinoma. Lietuvoje šiuo momentu tas himnas jau neskamba dėl žinomų priežasčių, tai tas tik Lietuvoj. Bet mums, gyvenantiems laisvoji Dėdės Samo žemėj jo giedoti niekas neuždraudus. Vilniaus vadavimo reikalą šiuo momentu mums reikalinga dar daugiau susirūpin-ti.

Kada vieną tautą ištiną nelaimė, mes visada galime išreikšti tik apgailėstą, bet nepulti perblovštą kaimyną, kaip kad padarė Lenkija su Čekoslovakija. Kada žekams vokiečiai įteikė ultimatumą, lenkai pareikalavo teritorijų irgi.

Susidėjimams aplinkybėms Europoje, per Amerikos spaudą ir radijo stotis mums primena ir mūsų Vilnių, kad 1920 m. Lenkija atėmė iš Lietuvos 10,422 kvadratinį mylių teritorijos plotą. Mums bent čia, Amerikoje, gyvenantiems lietuviams nereikalinga tikėti, kad mums tą Vilnių kas nors įteiks į rankas kartu su Vilniaus kraštu. Kuomet dabar jau kiti primena mūsų Vilniaus atplėšimą, ar nebūtų pribrendęs momentas ir mums tik pakartoti tą, ką kiti sako. Ne ultimatumais, ne reikalavimais svetimos teritorijos, bet tik atitinkamomis rezoliucijomis, kaip Amerikos lietuviai, galime pareikšti, kad Vilnius yra Lietuvos širdis, mūsų sostinė, pavergta grobuonio lenko ir dabar, kada lenkams prisieis

suvesti sąskaitas su kitais, laisvę ir su mumis atskaito, atiduoda mum kas yra mūsų, grynai lietuviška, mūsų tautinio apsisprendimo lopsį — Vilnių. Nelaukime stebuklų, kad kas kada įmes mums į rankas, arba pakvies: prašom užimti tą, kas yra jūsų. To nebuvo ir nebus. Kovokime, dabar yra momentas, juomi ir pasinaudokime. Siųskime rezoliucijas J.A.V. State Departmentui, Tautų Lygai ir Lenkijos pasiuntinybei. Mes tuo gal kažko neatsieksime, bet nors parodysim pasauliui, kad Vilniaus mes dar nepamiršom ir nepamiršim. Vilnius mūsų buvo, mūs ir bus! Vilniaus lietuviai neatsizadės, kol lietuviškoje gyslose kraujas tekės!

Vilniaus Vadavimo Sąjungos skyriniai ir visuomenės veikėjai neatidėliojant privalėtų susaukti masinius susirinkimus ir išnešti atitinkamas rezolucijas. Nelaukime kada ateina kritingas momentas, kaip kad įvyko praeitais metais, kuomet Lietuvą su ginklo pagalba vertė būti amžino praeio "draugu". Dirbkime dabar, kol turime progą ir momentą dirbti savo tėvynės Lietuvos naudai, kaippo ištikimi ir savo kraštą mylinti sūnūs ir dukros.

Vilnietis

— Nors Vilniuje lietuvių "Ryto" draugijai leidžiama veikti, bet skyrus steigti apskričių storastos neduoda leidi-mų.

— Šiomet Lietuvoje naujus trobesius statosi 12 pieno perdirbimo bendrovių.

Amerikos tautinės mažumos

J.A.V. yra 129,800,000 gyventojų. Tame skaičiuje yra nemaža mažumų: 13 mil. negrų, apie 9 mil. vokiečių, 4½ mil. italų, 3 mil. žydų, 3 mil. lenkų, 3 mil. skandinavų, 3 mil. airių, 3 mil. kanadiečių, 1 mil. 400 tūkst. meksikiečių, 1,300,000 čekų, 500,000 prancūzų, 500,000 vengrų, 700,000 rusų ir apie 4 mil. kitų tautų, kurių tarpe yra nemaža lietuvių. Kai kurios tautos gyvena daugiau tam tikruose miestuose: New Yorke 1,765,000 žydų, daug graikų. Chicagoje — apie 100,000 skandinavų, taip pat lietuvių. Clevelande daug vengrų ir t.t. Indėnų tebėra užsilikę tik 400,000. Amerikoje didelės laisvės ir žmonės greit "suverda", nutautėja, ilgiau išlieka nenutaute tik stambesnėse kolonijose. Tautinės mažumos leidžia 1,050 laikraščių, 38 kalbomis.

EKSKURSIJA Į PASAULINĘ PARODĄ

NEW BRITAIN, Conn. — Jau buvo rašyta laikraštyje apie ekskursiją į Lietuvį Dieną New Yorko Pasaulinėje Parodoje.

Specialinis traukinys išvažiuos iš Hartfordo šeštadienį, rugsėjo 9 dieną, 7 val. ryte, o iš New Britain gelžkelio stoties 7:15 val. ryte ir grįš atgal sekmdienį rugsėjo 10 dieną, 12 val. naktį, iš New Yorko.

Laikas jau trumpas, tad prašome visų įsigyti tiketus dėl šios ekskursijos. New Britaine galima gauti pas p. Zalnieraitį, Sv. Cecilijos chorą, Varpo

Klubą ir pas kitus tikėty platin-tuojus.

Į abi puses (round trip) tiketas tik \$2.50 suaugusiems, o vaikams \$1.25.

Specialinis traukinys važiuos per New Britain, ne per Berlin.

Visi keliaujantieji su šia ekskursija turi būti stotyse laiku, nes traukinys paliks stotis: Hartforde 7 val. ryte, o New Britaine 7:15 val. ryte.

Jonas Poškus

SEKMINGAS ROCHESTERIO LIET. DR. JU PIKNIKAS

ROCHESTER, N. Y. — Sekmdienį, rugpiūčio 27 d. Sea Breeze Parke, Rochesterio lietuvių draugijos suruošė labai sėkmingą Lietuvos Raudonajam Kryžiui ir Ginklų Fondo naudai pikniką.

Publika į pikniką suvažiavo labai skaitlingai. Buvo virš tūkstančio penkių šimtų ypatu. Buvo daug žymių svečių. Kaip patys rengėjai, draugijų nariai, taip ir visi Rochesterio lietuviai labai draugingi žmonės. Šiame piknike dalyvavo skaitlingai ir vietinė inteligentija, advokatai, daktarai ir kiti žymūs Rochesterio ir apylinkių biznieriiai.

Tarpe pažįstamųjų profesionalų matėsi: dr. P. V. Montvillia su žmona ir duktere, Al-mira-Patricija, dr. Breivis su šeima iš Binghamton, N. Y., dr. Magnus (Magnauskas) iš Culver Rd., kun. Jonas Bakšys, pharmocentas P. Domeika su žmona, p. Banyis iš Clevelando, Ohio, ir daugelis kitų iš Niagara Falls, New York, Neabejoju, kad kėlis žymesnius pikniko įvykius aprašys patys draugijų ir pikniko rengėjai.

Parašys visus įspūdžius ir pa-minės draugijų pikniko rengė-jus ir pajamas.

Vietos lietuvių draugijų pik-nikas surengtas Lietuvos nau-dai ir visas pelnas eina Lietu-vo Raudonajam Kryžiui ir da-lis Lietuvos gynimo fondui.

Tad šiuo savo aprašymu baigsu ir yra džiaugsmas, kad taip sėkmingai ir naudingai piknikas praėjo.

Bravo Rochesterio lietuvių draugijų veikimas. Visi iš vie-no žengkite pirmyn mūsų tė-vynės Lietuvos naudai.

Rochesterio Koresp.

VIENYBĖS skaitytojų informacijai ir parėmimui Amerikos lietuvių radijo programų palaikytojų kultūrinį pastangų, pastoviai skelbime dienraštyje visas Amerikos lietuvių radijo programas. Specialiai radijo programų pranešimams skaitys apmokamais skelbimais.

NEW YORKO IR NEW JERSEY APYLINKĖJE

JUOZO GINKAUS programos pirmadieniai 8:15 val. vakare ir ketvirtadieniai 7 val. vakare iš WCNW stoties 1500 klc.

VINCO MATUSEVICIAUS programa šeštadieniai nuo 9 val. ryte iš WBNX stoties 1350 klc. (girdima ir Penn. bei Conn. valst.).

JUOZO RATKAUS programa sekmdieniais nuo 9 val. ryte iš WHOM stoties 1450 klc. (girdima ir Penn. bei Conn. valst.).

JONO VALAČIO "Voice of the Lithuanians" programos antradieniai, ketvirtadieniai ir šeštadieniai 5:30 val. popietį iš WCNW stoties 1500 klc. ir sekmdieniais nuo 9:30 val. ryte iš WHOM stoties 1450 klc. (pastaroji girdima ir Conn. bei Penn. valst.).

CHICAGO, ILL.

MARGUCIO programos pirmadieniai, penktadieniai, šeštadieniai ir sekmdieniais 7 val. vakare, taipgi sekmdieniais 1 val. popietį ir kitomis savaitės dienomis 9:30 val. vakare iš

WHFC stoties 1420 klc. (programos girdimos šešiose valst.).

NEW BRITAIN, CONN. ANDRIAUS REKAUS programa sekmdieniais nuo 10 val. ryte iš WNBC stoties 1470 klc.

PHILADELPHIA, PA. PETRONES ANTANAITIENES programa trečiadieniai nuo 9 val. vakare iš WHAT stoties 1310 klc.

K. STEFANAVICIAUS programos trečiadieniai 7 val. vakare ir šeštadieniai 8 val. vakare iš WTEL stoties 1310 klc.

SHENANDOAH, PA.

ANTANO STANISKIO programa sekmdieniais nuo 12-tos val. dieną iš Hazeltono WAZL stoties 1400 klc.

SO. BOSTON, MASS.

STEPONO MINKAUS programos šeštadieniai 8 val. ryte, sekmdieniais 9:30 val. ryte iš WORL stoties.

Tai tiek mums žinomų lietuvių radijo programų. Prašome visų radijo programų palaikytojų mums pranešti reikalingas informacijas, kad galėtumėm pakelbti ir jų leidžiamas per radijo programas.

"DIRVA"

Tautinis savaitinis laikraštis eina 23-ti metai Redaguoja žinomas rašytojas K. S. KARPIUS

Prenumerata metams: Amerikoje \$2.00 Pusei metų \$1.00

Ekstra: kurie vasaros metu išsirašys DIRVA, už \$2.00 gaus per 15 mėnesių.

Susipažinimui viena laikraščio laida siunčiama dykai.

Adresuokite:

"DIRVA" 6820 Superior Ave. Cleveland, Ohio.

BALTIMORĖS LIETUVIAI BIZNIERIAI IR VIENYBĖS DIENRAŠČIO RĖMĖJAI

O. BROOKS TAVERN ALUS — VYNAS — LIKIERIAI 504 WASHINGTON BLVD., BALTIMORE, MD.

JOHN A. GREBLIAUSKAS, Jr. LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS 423 S. PACA STREET, BALTIMORE, MD. Tel.: PLAZA 1350

KAZIMIERAS AKELAITIS Lietuvių Marylando Profesionalų ir Biznierių Draugijos Pirmininkas

SIMONAS LEVONAVIČIUS Kiaucių dirbtuvės savininkas 516-21 E. BALTIMORE STREET, BALTIMORE, MD.

PASAULIO LIETUVIŲ DIENA

SUSIPAZINIMO

RUŠIA DIENRAŠTIS VIENYBĖ IR AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINIO JAUNIMO SAJUNGA, KOOPERUOJANT KITOMS BROOKLYNO IR APYLINKĖS TAUTINEMS DRAUGIJOMS

ŠEŠTADIENY, RUGSĖJO-SEPT. 9 d., 1939

DEXTER PARKE

74-11 JAMAICA AVE., WOODHAVEN, N. Y.

Važiuojant iš New Yorko ir iš kitų miesto dalių reikia persėsti į BMT Linijos Broadway L. Jamaica traukinį ir išlipti Elderts Lane stotyje, kuri prie parko.

Graži Vieta Pasilisiui ir Pasilinksminimui. Suvažiavusius į Lietuvį Dieną Pasaulinėje Parodoje Svečius iš Visos Amerikos ir iš Lietuvos Rengėjai Maloniai Priims, Supažindins ir Aptarnaus Visokiomis Informacijomis.

Dainos, šokiai, Muzika, Užkandžiai

Pradžia 1 val. popiet. Įžanga Tik 35 Centai Asmeniui.

Nuoširdžiai kviečiami Brooklyno Lietuviai, Visos Amerikos ir Lietuvos Svečiai Atsilankyti į Šią Pasaulio Lietuvių Susipažinimo Dieną.

APLANKYKITE LIETUVIŲ MENO PARODĄ

Atvykstantieji aplankyti Pasaulinę Parodą, prašomi ta patia proga aplankyti ir Lietuvį Meno Parodą

SUSIVIENIJIMO SALĖJE 197 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Parodos salė kasdien atdara nuo 9 val. ryte iki vidurnakčio. Paroda tęsis iki rugsėjo 15 d. Š. m. Parodoje savo kūrinius išstatę šie lietuviai menininkai: Ignas Banasevičius Elena Kulbokienė Natalija Jasiukynaitė Stasys Užinskas (iš Lietuvos) Kviečiami parodą lankyti ir Brooklyno lietuviai.

NAUDOKITĖS Veltui TEIKIAMOMIS INFORMACIJOMIS

Atvykstantieji į Pasaulinę Parodą kitų kolonijų lietuvių prašomi naudotis Amerikos Lietuvių Tautinio Jaunimo Sąjungos Informacijų Biuro Patarnavimu

Šis Informacijų Biūras veikia: VIENYBĖS ĮSTAIGOJE

193 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Gausite veltui visokias informacijas ir pagalbą suradimui kambarių apistojimui Brooklyne. Informacijų Biūras atdaras kasdien nuo 9 val. ryte iki 10 val. vakare. Turintieji išnomavimui kambarius Brooklyno lietuviai pašomi įregistruoti šiame biure. Visiems patarnavimas nemokamai.